Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
ELEANOR SHARPSTON
föredraget den 17 juli 2014[1]

Förenade målen C-148/13–C-150/13

A (C-148/13), B (C-149/13) och C (C-150/13)
mot
Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

(begäran om förhandsavgörande från Raad van State (Nederländerna))

”Gemensamt europeiskt asylsystem — Direktiv 2004/83/EG — Flyktingstatus — Direktiv 2005/85/EG — Bedömning av ansökningar om internationellt skydd — Bedömning av fakta och omständigheter — Trovärdigheten i en sökandes egen utsaga om sin sexuella läggning”

1. Med sin begäran om förhandsavgörande har Raad van State, Afdeling Bestuursrechtspraak (avdelningen för förvaltningsmål vid Raad van State (Nederländerna), nedan kallad den hänskjutande domstolen) tagit upp en bred begreppsfråga, nämligen huruvida unionsrätten begränsar medlemsstaternas handlingsfrihet vid bedömningen av en asylansökan som getts in av en sökande som på grund av sin sexuella läggning fruktar förföljelse i sitt ursprungsland. Den frågan ger upphov till svåra och känsliga avvägningar beträffande, å ena sidan, individers rättigheter såsom personlig identitet och grundläggande rättigheter och, å andra sidan, medlemsstaternas tillämpning av miniminormer, nämligen kvalificeringsdirektivet[2] och förfarandedirektivet[3], vid insamling och bedömning av bevisning i samband med ansökningar om att beviljas flyktingstatus. Behandlingen av dessa frågor ger upphov till ytterligare frågor. Måste medlemsstaterna godta en sökandes egen utsaga om sin sexuella läggning? Ger unionsrätten medlemsstaternas behöriga myndigheter rätt att undersöka en påstådd sexuell läggning och hur ska den processen genomföras för att vara förenlig med de grundläggande rättigheterna? Skiljer sig asylansökningar grundade på sexuell läggning från ansökningar som grundas på andra skäl och ska särskilda regler tillämpas när medlemsstaterna prövar sådana ansökningar?

1 — Originalspråk: engelska.

2 — Rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 304, s. 12) (nedan kallat kvalificeringsdirektivet), se vidare nedan i fotnot 13. Det direktivet har omarbetats och upphävts och ersatts av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337 s. 9), som trädde i kraft den 21 december 2013.

3 — Rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus (EUT L 326, s. 13). Se vidare nedan i fotnot 13. Det direktivet har omarbetats och upphävts och ersatts av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, s. 60) som träder i kraft den 21 juli 2015.

Folkrätt

Genèvekonventionen om flyktingstatus

2. I artikel 1 A.2 första stycket i Genèvekonventionen [4] anges att med uttrycket ”flykting”avses den som ”i anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till särskild samhällsgrupp eller politiska åskådning befinner sig utanför det land, vari han är medborgare, samt är ur stånd att eller på grund av sådan fruktan, som nyss sagts, icke önskar att begagna sig av sagda lands skydd”.

3. I artikel 3 anges att konventionen ska tillämpas på ett sätt som är förenligt med principen om icke-diskriminering.

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

4. Artikel 3 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna [5] förbjuder tortyr, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. I artikel 8 föreskrivs rätten till respekt för privat- och familjeliv. I artikel 13 föreskrivs rätten till ett effektivt rättsmedel. Artikel 14 förbjuder diskriminering. [6] Protokoll 7 ger vissa rättssäkerhetsgarantier vid utvisning av utlänningar, däribland utlänningens rätt att framlägga skäl som talar emot utvisningen, rätten att få sin sak omprövad och rätten att för dessa ändamål företrädas av ombud.

Unionsrätt

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

5. I artikel 1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) [7] anges att människans värdighet är okränkbar och att den ska respekteras och skyddas. Enligt artikel 3.1 har var och en rätt till fysisk och mental integritet. I artikel 3.2 a anges att inom medicin och biologi ska den berörda personens fria och informerade samtycke respekteras, på de villkor som föreskrivs i lag. Artikel 4 motsvarar artikel 3 i Europakonventionen. I artikel 7 föreskrivs att ”[v]ar och en har rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer”. I artikel 18 i stadgan garanteras rätten till asyl med iakttagande av reglerna i Genèvekonventionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Diskriminering på grund av, bland annat, sexuell läggning förbjuds i artikel 21. Artikel 41 i stadgan riktar sig till institutionerna och garanterar rätten till god förvaltning. [8] I artikel 52.1 anges att varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan ska vara föreskriven i lag och beakta proportionalitetsprincipen. Begränsningar får endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. I artikel 52.3 anges att de rättigheter som erkänns i stadgan ska ha samma innebörd och räckvidd som de motsvarande rättigheter som garanteras av Europakonventionen.

4 — Konventionen om flyktingars rättsliga ställning undertecknades den 28 juli 1951 i Genève (Förenta nationernas fördragssamling, volym 189, s. 150, nr 2545 (1954)) och trädde i kraft den 22 april 1954. Den kompletterades genom protokollet angående flyktingars rättsliga ställning som antogs i New York den 31 januari 1967 och trädde i kraft den 4 oktober 1967. Konventionen och protokollet benämns nedan tillsammans ”Genèvekonventionen”.

5 — Som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen).

6 — De undantagslösa rättigheterna enligt artikel 15.2 i Europakonventionen är rätten till liv (artikel 2), förbuden mot tortyr, slaveri och tvångsarbete (artiklarna 3 och 4) samt rätten att inte straffas utan ett vederbörligt rättsligt förfarande (artikel 7).

7 — EUT C 83, 2010, s. 389.

8 — Se vidare punkt 78 och fotnot 83 nedan.

Det gemensamma europeiska asylsystemet

6. Det gemensamma europeiska asylsystemet infördes efter ikraftträdandet av Amsterdamfördraget i maj 1999 och är utformat för att genomföra Genèvekonventionen. [9] Åtgärder som antas inom ramen för det gemensamma europeiska asylsystemet ska stå i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i stadgan. [10] När det gäller behandlingen av personer som omfattas av dessa åtgärder är medlemsstaterna bundna av sina skyldigheter enligt de internationella rättsliga instrument som de är parter i och som förbjuder diskriminering. [11] Syftet med det gemensamma europeiska asylsystemet är att harmonisera medlemsstaternas regelverk genom att införa miniminormer. Det ligger i sådana miniminormers natur att medlemsstaterna bör ha befogenhet att införa eller behålla förmånligare bestämmelser. [12] Det gemensamma europeiska asylsystemet har lett till antagandet av en mängd åtgärder. [13]

Kvalificeringsdirektivet

7. Syftet med kvalificeringsdirektivet är att fastställa miniminormer och gemensamma kriterier för alla medlemsstater för att erkänna flyktingar och för innebörden av flyktingstatus, för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd, samt för ett rimligt och effektivt asylförfarande. [14]

8. I artikel 2 c i direktivet anges att med ”flykting”avses ”en tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd, eller en statslös person som av samma skäl som nämnts ovan befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit och som inte omfattas av artikel 12.”

9. Artikel 4 har rubriken ”Bedömning av fakta och omständigheter”. I artikeln anges följande:

”1. Medlemsstaterna får betrakta det som den sökandes skyldighet att så snart som möjligt lägga fram alla faktorer som behövs för att styrka ansökan om internationellt skydd. Det är medlemsstaternas skyldighet att i samarbete med den sökande bedöma de relevanta faktorerna i ansökan.

2. De faktorer som det hänvisas till i punkt 1 utgörs av den sökandes utsagor och alla handlingar som den sökande förfogar över angående den sökandes ålder, bakgrund, inklusive relevanta släktingars bakgrund, identitet, nationalitet(er), tidigare bosättningsland(länder) och -ort(er), tidigare asylansökningar, resvägar, identitets- och resehandlingar samt orsakerna till ansökan om internationellt skydd.

9 — Se skäl 3 i kvalificeringsdirektivet.

10 — Se skäl 10 och skäl 8 i kvalificerings- respektive förfarandedirektivet.

11 — Se skäl 11 och skäl 9 i kvalificerings- respektive förfarandedirektivet.

12 — Se skäl 8 och artikel 3 i kvalificeringsdirektivet, och skäl 7 och artikel 5 i förfarandedirektivet.

13 — Utöver kvalificeringsdirektivet och förfarandedirektivet, se även rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (EGT L 212 s. 12), rådets direktiv 2003/9/EG av den 27 januari 2003 om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna (EUT L 31, s. 18), och de åtgärder som kallas Dublinsystemet (Dublin- och Eurodacförordningarna), särskilt rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat (EUT L 50, s. 1). Nya regler för det gemensamma europeiska asylsystemet fastställdes 2013. I fotnot 2 respektive fotnot 3 har jag angett de åtgärder som ersätter kvalificeringsdirektivet och förfarandedirektivet. Jag har inte angett de övriga nya åtgärder som har införts eftersom förevarande mål inte direkt berör dessa instrument.

14 — Se skälen 1–4, 6, 7, 8, 10, 11 och 17 i kvalificeringsdirektivet.

3. Bedömningen av en ansökan om internationellt skydd skall vara individuell, och följande skall beaktas:

a) Alla relevanta uppgifter om ursprungslandet vid den tidpunkt då beslut fattas om ansökan, inbegripet lagar och andra författningar i ursprungslandet samt det sätt på vilket dessa tillämpas.

b) De relevanta utsagor och handlingar som den sökande har lämnat, inklusive information om huruvida sökanden har varit eller kan bli utsatt för förföljelse eller allvarlig skada.

c) Sökandens personliga ställning och förhållanden, inklusive faktorer som bakgrund, kön och ålder, så att det kan bedömas huruvida de handlingar den sökande har blivit eller skulle kunna bli utsatt för, på grundval av sökandens personliga omständigheter, skulle innebära förföljelse eller allvarlig skada.

d) Om den sökande efter att ha lämnat ursprungslandet ägnat sig åt en verksamhet, vars enda syfte eller vars huvudsyfte var att skapa de nödvändiga förutsättningarna för att ansöka om internationellt skydd, skall man bedöma om denna verksamhet kommer att utsätta den sökande för förföljelse eller allvarlig skada om han eller hon återvänder till landet.

e) Om man rimligen kan förvänta sig att den sökande begagnar sig av skyddet i ett annat land där han eller hon kan hävda sitt medborgarskap.

…

5. När medlemsstaterna tillämpar principen enligt vilken det är den sökandes skyldighet att styrka sin ansökan om internationellt skydd, och den sökandes uppgifter inte kan styrkas av skriftliga eller andra bevis, skall sådana uppgifter inte behöva bekräftas om följande villkor är uppfyllda:

a) Sökanden har gjort en genuin ansträngning för att styrka sin ansökan.

b) Alla relevanta faktorer som den sökande förfogar över har lagts fram och en tillfredsställande förklaring har lämnats till varför andra relevanta faktorer saknas.

c) Sökandens uppgifter befinns vara sammanhängande och rimliga och strider inte mot tillgänglig specifik och allmän information som rör den sökandes ärende.

d) Sökanden har ansökt om internationellt skydd så tidigt som möjligt, såvida inte sökanden kan framföra goda skäl till varför han eller hon inte gjort det.

e) Sökandens allmänna trovärdighet är fastställd.”

10. I artikel 9 i kvalificeringsdirektivet definieras de handlingar som utgör förföljelse. Sådana handlingar måste vara tillräckligt allvarliga till sin natur för att innebära en allvarlig överträdelse av de grundläggande mänskliga rättigheterna, särskilt de undantagslösa rättigheterna (som anges i artikel 15.2 i Europakonventionen), eller utgöra en ackumulation av olika åtgärder som är tillräckligt allvarlig för att betraktas som en sådan överträdelse av de grundläggande mänskliga rättigheterna. [15] Fysiskt eller psykiskt våld, inklusive sexuellt våld, ryms inom definitionen för förföljelse. [16] Det måste finnas ett samband mellan de skäl som anges i artikel 10 och den förföljelse som anges i artikel 9 i kvalificeringsdirektivet. [17]

15 — Artikel 9.1.

16 — Artikel 9.2.

17 — Artikel 9.3.

11. Artikel 10 har rubriken ”Skäl till förföljelse”. I artikel 10.1 d anges följande:

”En grupp skall anses utgöra en särskild samhällsgrupp, särskilt när

— gruppens medlemmar har en gemensam väsentlig egenskap eller en gemensam bakgrund som inte kan ändras, eller består av personer som har en gemensam egenskap eller övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas avsvära sig den,

— gruppen har en särskild identitet i det berörda landet eftersom den uppfattas som annorlunda av omgivningen,

Beroende på omständigheterna i ursprungslandet kan en särskild samhällsgrupp omfatta en grupp grundad på en gemensam egenskap, till exempel sexuell läggning. Sexuell läggning får inte tolkas så att det innefattar handlingar som anses brottsliga enligt medlemsstaternas nationella lagstiftning. Könsrelaterade aspekter kan beaktas, utan att dessa i sig ger upphov till en presumtion för denna artikels tillämplighet.

…

2. Vid bedömningen av huruvida en sökande har en välgrundad fruktan för förföljelse är det irrelevant huruvida sökanden faktiskt har de egenskaper i fråga om ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning som är skälet till förföljelsen, om en sådan egenskap tillskrivs den sökande av den som utövar förföljelsen.” [18]

Förfarandedirektivet

12. Syftet med förfarandedirektivet är att fastställa miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus. [19] Direktivet är tillämpligt på alla asylansökningar som lämnas in på unionens territorium. [20] Varje medlemsstat ska utse en beslutande myndighet som ska ansvara för en korrekt prövning av ansökningarna enligt förfarandedirektivet. [21]

13. Kraven för prövningen av asylansökningar anges i artikel 8. Medlemsstaterna ska se till att den beslutande myndigheten fattar sina beslut om asylansökningar efter en korrekt prövning. Medlemsstaterna ska därför se till att a) ansökningar prövas och beslut fattas individuellt, objektivt och opartiskt, b) exakt och aktuell information erhålls från olika källor, till exempel från Förenta nationernas flyktingkommissariat (UNHCR), och c) den personal som har att pröva asylansökningar och fatta beslut om dessa har kunskaper om tillämpliga normer på området för asyl- och flyktinglagstiftning. [22]

14. När en ansökan avslås ska de faktiska och rättsliga skälen för detta anges i beslutet (artikel 9.2 första stycket) och innan den beslutande myndigheten fattar något beslut ska den asylsökande ges tillfälle att höras om sin ansökan under sådana förhållanden att sökanden kan lägga fram skälen för sin ansökan på ett heltäckande sätt (artikel 12).

18 — De skäl till förföljelse som förtecknas i artikel 10 innefattar begreppen ras, religion, nationalitet och politisk åskådning.

19 — Se skälen 2, 3, 5, 7, 8, 10, 13 och 22 i förfarandedirektivet.

20 — Artikel 3.1.

21 — Artikel 4.1.

22 — Artikel 8.2.

15. I artikel 13 anges de krav som ställs på den personliga intervjun, vilken normalt ska äga rum utan att familjemedlemmar är närvarande och under förhållanden som garanterar tillbörlig sekretess och gör det möjligt för sökandena att lägga fram skälen för sina ansökningar på ett heltäckande sätt. [23] Medlemsstaterna ska därför se till att intervjuaren är tillräckligt kompetent för att om möjligt kunna beakta de personliga och allmänna omständigheter som ligger bakom ansökan, inklusive sökandens kulturella ursprung eller utsatta ställning, och ska utse en tolk som kan garantera en fungerande kommunikation mellan sökanden och intervjuaren. [24]

16. I artikel 14 anges att medlemsstaterna ska sörja för att det förs ett skriftligt protokoll över alla personliga intervjuer vilket minst ska innehålla de väsentliga uppgifter för ansökan som lämnats av sökanden i enlighet med artikel 4.2 i kvalificeringsdirektivet och att sökandena i god tid får tillgång till protokollet från den personliga intervjun. [25] Medlemsstaterna får begära att sökanden godkänner innehållet i protokollet från den personliga intervjun. [26]

17. Medlemsstaterna ska ge asylsökande en faktisk möjlighet att på egen bekostnad rådgöra med en juridisk rådgivare eller annan enligt den nationella lagstiftningen tillåten rådgivare i frågor som rör asylansökan. [27]

18. Artikel 23 har rubriken ”Prövningsförfarande” och utgör en del av kapitel III i förfarandedirektivet, där de förfaranden som ska tillämpas i första instans anges. I artikeln anges att medlemsstaterna ska handlägga asylansökningar genom ett prövningsförfarande i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II i nämnda direktiv. Medlemsstaterna ska se till att ett sådant förfarande avslutas så snart som möjligt utan att åsidosätta en lämplig och fullständig prövning. [28]

19. Enligt artikel 39 ska medlemsstaterna se till att asylsökande har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot bland annat ett beslut som fattats om deras asylansökan. [29]

Nationell rätt

20. Enligt den förklaring av de nationella bestämmelserna som den hänskjutande domstolen har tillhandahållit åligger det en asylsökande att visa att de uppgifter som ligger till grund för dennes asylansökan är antagliga och att tillhandahålla relevanta uppgifter till stöd för sin ansökan. Den behöriga myndigheten bjuder därefter in sökanden till två intervjuer. Sökanden ges tillgång till juridiskt bistånd i form av tolk och rättshjälp. Ett protokoll över intervjuerna tillställs sökanden. Sökanden kan därefter begära ändringar i protokollet och lämna kompletterande upplysningar. Ett beslut om asylansökan fattas av behörig minister som meddelar sökanden beslutet innan det fastställs, och ger sökanden möjlighet att skriftligen yttra sig över beslutet. Ministern delger därefter sökanden det slutliga beslutet, vilket sökanden kan begära omprövning av. [30]

23 — Artikel 13.1, 13.2 och 13.3.

24 — Artikel 13.3 a och 13.3 b.

25 — Artikel 14.1 och 14.2.

26 — Artikel 14.3.

27 — Artikel 15.1.

28 — Artikel 23.2.

29 — Artikel 39.1 a.

30 — De nationella bestämmelserna anges i artikel 31.1 i 2000 års utlänningslag (Vreemdelingenwet 2000), artikel 3.111 i 2000 års utlänningsdekret (Vreemdelingenbesluit 2000) och artikel 3.35 i 2000 års utlänningsförordning (Voorschrift Vreemdelingen 2000). Riktlinjer om hur dessa bestämmelser ska tolkas anges i 2000 års utlänningscirkulär (Vreemdelingencirculaire 2000), särskilt paragraferna C2/2.1, C2/2.1.1 och C14/2.1–C14/2.4.

Bakgrund, förfarande och tolkningsfrågor

21. A, B och C har ansökt om tidsbegränsat uppehållstillstånd (av asylskäl) i enlighet med Vreemdelingenwet 2000 och till stöd för sina ansökningar anfört att de har en välgrundad fruktan för förföljelse i sina respektive ursprungsländer på grund av att de är homosexuella män.

22. A hade tidigare ingett en ansökan om att beviljas flyktingstatus på grund av sexuell läggning, vilken ministern hade avslagit eftersom den inte ansågs vara trovärdig. Genom beslut av den 12 juli 2011 avslog ministern även A:s nästa ansökan om att beviljas flyktingstatus med motiveringen att han inte fann A:s redogörelse trovärdig. Ministern konstaterade att den omständigheten att A var beredd att genomgå ett test för att bevisa att han var homosexuell inte innebar att ministern automatiskt var skyldig att godta A:s egen utsaga om sin sexuella läggning utan att göra någon trovärdighetsbedömning.

23. Vad gäller B fann ministern att dennes ansökan inte var trovärdig eftersom den var ytlig och vag både vad gäller redogörelsen av en sexuell relation som B i ungdomen hade haft med en vän och vad gäller B:s uppgifter om hur han reagerade när han insåg att han var homosexuell. Eftersom B kommer från en muslimsk familj och ett land där homosexualitet inte är accepterat borde han enligt ministern i detalj ha kunnat redogöra för sina känslor och hur han hanterade sin homosexualitet. Ministern avslog B:s ansökan om att beviljas flyktingstatus genom beslut av den 1 augusti 2012.

24. Ministern ansåg att C:s påstående om att han var homosexuell saknade trovärdighet, eftersom hans redogörelse var inkonsekvent. C påstod att han först efter det att han hade lämnat sitt ursprungsland hade kunnat erkänna att han eventuellt var homosexuell. Han trodde att han hade haft sådana känslor sedan han var 14 eller 15 år och han berättade för de behöriga myndigheterna att han hade haft en sexuell relation med en man i Grekland. Han hade dock tidigare grundat sin ansökan om att beviljas flyktingstatus på den omständigheten att han upplevde problem i sitt ursprungsland på grund av en sexuell relation med sin arbetsgivares dotter. Ministern ansåg att C kunde, och borde, ha berättat om sin sexuella läggning i det tidigare förfarandet. Ministern ansåg att den omständigheten att C förevisade en film som visade när han utförde sexuella handlingar med en man inte räckte för att fastställa att han är homosexuell. C kunde dessutom inte lämna en tydlig redogörelse av hur han blev medveten om sin sexuella läggning och han kunde inte besvara frågor, exempelvis frågor om vilka organisationer i Nederländerna som försvarar homosexuellas rättigheter. Ministern avslog C:s ansökan om att beviljas flyktingstatus genom beslut av den 8 oktober 2012.

25. A, B och C överklagade ministerns beslut till Rechtbank 's-Gravenhage (nedan kallad Rechtbank) inom ramen för skyndsamma förfaranden. Rechtbank ogillade överklagandena den 9 september 2011, den 23 augusti 2012 respektive den 30 oktober 2012. Var och en av sökandena överklagade därefter Rechtbanks domar i respektive mål till Raad van State.

26. I sin begäran om förhandsavgörande beaktade den hänskjutande domstolen uttryckligen två mål som anhängiggjorts vid EU-domstolen, nämligen målet Y och Z,[31] där dom redan hade meddelats, och mål X, Y och Z[32] (i vilket Raad van State begärde ett förhandsavgörande den 18 april 2012), som vid den aktuella tidpunkten ännu inte avgjorts av EU-domstolen. I det sistnämnda målet ville den hänskjutande domstolen bland annat få klarhet i huruvida utlänningar med homosexuell läggning utgör en särskild samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d i kvalificeringsdirektivet. Överklagandena i de nationella målen sköts upp i avvaktan på ett slutligt avgörande i mål X, Y och Z.

31 — Dom Y och Z (C-71/11 och C-99/11, EU:C:2012:518) angående begreppet religiös övertygelse i artikel 10.1 b i kvalificeringsdirektivet.

32 — Dom X, Y och Z (C-199/12, C-200/12 och C-201/12, EU:C:2013:720).

27. I de nationella målen hävdade A, B och C att ministern hade fattat sitt beslut på felaktiga grunder eftersom han inte hade grundat sitt beslut om huruvida sökandena var homosexuella på deras egna utsagor om sin sexuella läggning. De hävdade att ministerns ståndpunkt stred mot artiklarna 1, 3, 4, 7 och 21 i stadgan eftersom den innebar ett förnekande av en påstådd sexuell läggning.

28. Enligt den hänskjutande domstolen är det svårare att kontrollera en påstådd sexuell läggning än de andra skäl till förföljelse som anges i artikel 10.1 i kvalificeringsdirektivet. Den hänskjutande domstolen konstaterade i detta avseende att det saknas enhetliga kontroller i medlemsstaterna för att kontrollera sexuell läggning.[33] Den ställde sig emellertid tveksam till sökandenas påstående att ministern var skyldig att godta en utsaga om sexuell läggning och inte fick undersöka den. Mot bakgrund av ovanstående, och domstolens dom i de ovannämnda målen Y och Z och X, Y och Z (som vid den aktuella tidpunkten ännu inte hade avgjorts av domstolen), önskade Raad van State få klarhet i huruvida unionsrätten uppställer några gränser för den prövning som behöriga nationella myndigheter får göra avseende den sexuella läggning som en person som ansöker om att beviljas flyktingstatus påstår sig ha. Raad van State har därför ställt följande tolkningsfråga till domstolen:

”Vilka gränser för sättet att genomföra en trovärdighetsbedömning avseende ett påstående om viss sexuell läggning uppställs genom [kvalificeringsdirektivet] och [stadgan] (framför allt artiklarna 3 och 7), och skiljer sig dessa gränser från dem som gäller för trovärdighetsbedömningen avseende andra skäl till förföljelse, och i så fall i vilket avseende?”

29. A och B, UNHCR, Nederländerna, Belgien, Tjeckien, Frankrike, Tyskland, Grekland och kommissionen har inkommit med skriftliga yttranden. Med undantag av B, Tjeckien och Tyskland yttrade sig alla parter även muntligen vid förhandlingen den 25 februari 2014.

Bedömning

Inledande anmärkningar

30. Det är fast rättspraxis att Genèvekonventionen är grundstenen i det folkrättsliga systemet för skydd för flyktingar. Kvalificeringsdirektivet antogs i syfte att vägleda medlemsstaternas behöriga myndigheter vid tillämpningen av Genèvekonventionen på grundval av gemensamma begrepp och kriterier.[34] Direktivets bestämmelser ska tolkas mot bakgrund av dess systematik och syfte, med beaktande av Genèvekonventionen och de andra relevanta fördrag som avses i artikel 78.1 FEUF. Tolkningen av kvalificeringsdirektivet ska även stå i överensstämmelse med de rättigheter som erkänns i stadgan.[35]

31. Inom ramen för det gemensamma europeiska asylsystemet har förfarandedirektivet infört ett gemensamt skyddssystem för att se till att medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus fullt ut iakttar Genèvekonventionen och grundläggande rättigheter.[36]

33 — Se rapporten *Fleeing homophobia – På flykt från homofobi*: *asylansökningar anknutna till sexuell läggning och könsidentitet i Europa*, av Sabine Jansen och Thomas Spijkerboer (nedan kallad Fleeing homophobia).

34 — Dom Salahadin Abdulla m.fl. (C-175/08, C-176/08, C-178/08 och C-179/08, EU:C:2010:105, punkt 52) dom Y och Z (EU:C:2012:518 (ovan fotnot 31), punkt 47) och dom X, Y och Z, (EU:C:2013:720 (ovan fotnot 32), punkt 39).

35 — Dom X, Y och Z (EU:C:2013:720 (ovan fotnot 32), punkt 40). Se även artikel 10 i stadgan.

36 — Se skälen 2, 3, 5, 7 och 8 samt artikel 1 i förfarandedirektivet. Se vidare dom Samba Diouf (C-69/10, EU:C:2011:524, punkt 34).

32. Varken förfarandedirektivet, Genèvekonventionen eller stadgan innehåller emellertid några specifika bestämmelser om metoderna för att bedöma trovärdigheten hos en person som ansöker om att beviljas flyktingstatus av något av de skäl som anges i artikel 10.1 i kvalificeringsdirektivet, inklusive att sökanden tillhör en särskild samhällsgrupp på grund av sin homosexuella läggning. Nämnda bedömning omfattas därför av nationella bestämmelser, [37] men unionsrätten kan begränsa medlemsstaterna handlingsfrihet i fråga om vilka bestämmelser som kan tillämpas vid en bedömning av asylsökandes trovärdighet.

Kvalificering som flykting

33. Som den hänskjutande domstolen har förklarat bygger den aktuella begäran om förhandsavgörande på en tidigare begäran om förhandsavgörande som samma domstol ingav i målet X, Y och Z. [38] Vissa frågor om hur kvalificeringsdirektivet ska tolkas vad gäller ansökningar om att beviljas flyktingstatus på grund av sexuell läggning avgjordes genom domstolens dom i det målet. Domstolen har bekräftat att homosexuell läggning kan anföras som skäl för att hävda att sökanden tillhör en särskild samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d i det direktivet. [39] Domstolen förklarade att det inte är rimligt att förvänta sig att en sådan asylsökande beter sig på ett visst sätt, exempelvis att sökanden i ursprungslandet iakttar återhållsamhet när han eller hon ger uttryck för sin sexuella läggning eller att vederbörande hemlighåller sin sexuella läggning. [40] Domstolen konstaterade att de behöriga myndigheterna, när de bedömer huruvida en asylsökandes fruktan för förföljelse är välgrundad, ska söka besvara frågan huruvida de fastställda omständigheterna utgör ett sådant hot att sökanden, med hänsyn till hans eller hennes individuella situation, rimligen kan frukta att faktiskt utsättas för förföljelse. [41] Denna riskbedömning, som i samtliga fall ska präglas av uppmärksamhet och försiktighet, bygger enbart på en konkret bedömning av aktuella fakta och omständigheter i enlighet med reglerna i bland annat artikel 4 i kvalificeringsdirektivet. [42]

34. Förevarande mål ska prövas mot bakgrund av ovanstående. Domstolen är därför, till exempel, inte skyldig att avgöra huruvida en sökande som påstår sig vara homosexuell automatiskt ska beviljas flyktingstatus i en medlemsstat. De åtgärder som anges i lagstiftningen handlar snarare om att i första hand fastställa huruvida sökanden tillhör en särskild samhällsgrupp. [43] Skydd ges även i det fall sökande inte tillhör denna grupp (i förevarande fall homosexuella), men av andra upplevs tillhöra den gruppen. [44] Först därefter ska det fastställas huruvida sökanden i det enskilda fallet har en välgrundad fruktan för förföljelse. [45]

35. Av den hänskjutande domstolens begäran om förhandsavgörande framgår inte huruvida det är artikel 10.2 i kvalificeringsdirektivet som sådan som avses. Den ställda frågan avser ett mycket begränsat sammanhang och är följaktligen ganska abstrakt. Jag kommer därför att inrikta mig på huruvida unionsrätten ger de behöriga nationella myndigheterna rätt att pröva huruvida en sökande på grund av sin homosexualitet tillhör en särskild samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d (i stället för att bara tro sökanden på orden), hur en sådan kontroll bör gå till och huruvida det finns gränser för det sätt på vilket denna fråga ska bedömas.

37 — Se den fasta rättspraxis som föreligger sedan dom Rewe Zentralfinanz (33/76, EU:C:1976:188, punkt 5). För senare rättspraxis, se dom Unibet (C-432/05, EU:C:2007:163, punkt 39).

38 — Se ovan punkt 28.

39 — Dom X, Y och Z (EU:C:2013:720 (ovan fotnot 32), punkterna 46 och 47).

40 — Dom X, Y och Z (EU:C:2013:720 (ovan fotnot 32), punkterna 67–69).

41 — Dom X, Y och Z (EU:C:2013:720 (ovan fotnot 32), punkt 72) och där angiven rättspraxis.

42 — Dom X, Y och Z (EU:C:2013:720 (ovan fotnot 32), punkt 73) och där angiven rättspraxis.

43 — Artikel 10.1 d i kvalificeringsdirektivet.

44 — Artikel 10.2 i kvalificeringsdirektivet.

45 — Artikel 2 c och artikel 9 i kvalificeringsdirektivet.

Egen utsaga om sexuell läggning

36. De parter som inkommit med yttranden till domstolen delar uppfattningen att en persons sexualitet är en mycket komplex fråga och att sexualiteten utgör en del av den personliga identiteten och personens privatliv. Samtliga parter är dessutom överens om att det inte finns någon objektiv metod för att kontrollera en påstådd sexuell läggning. Uppfattningarna skiljer sig emellertid åt i fråga om huruvida en medlemsstat bör kontrollera huruvida en sökande verkligen är homosexuell och därför tillhör en särskild samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d i kvalificeringsdirektivet.

37. Både A och B hävdar att det endast är sökanden själv som kan definiera sin sexualitet och att det strider mot rätten till privatliv [46] att ge medlemsstaters behöriga myndigheter rätt att kontrollera en påstådd sexuell läggning. A hävdar att det inte finns några generella särdrag som utmärker homosexualitet och att det inte finns något samförstånd kring vilka faktorer som påverkar en sådan sexuell läggning. Nationella myndigheter saknar därför behörighet att ersätta en sökandes påstådda sexuella läggning med sin egen bedömning. Alla medlemsstater som inkommit med yttranden till domstolen har gjort gällande att deras nationella myndigheter är behöriga att bedöma trovärdigheten i en sökandes påstådda sexuella läggning. Kommissionen delar denna uppfattning, och konstaterar att uppfattningen är förenlig med artikel 4 i kvalificeringsdirektivet. UNHCR hävdar att verifieringen av en sökandes utsaga om sin sexuella läggning är en normal del av den faktiska bedömningen i sådana ärenden och bör utgöra utgångspunkten för en prövning av den frågan. [47]

38. Jag håller också med om att en persons sexuella läggning är en komplex fråga, som är nära förbunden med personens identitet och som hör till hans eller hennes privatliv. Frågan huruvida en enskild persons påstådda sexuella läggning bör godtas utan ytterligare prövning från de behöriga nationella myndigheternas sida bör bedömas inom följande ramar. För det första garanteras rätten till privatliv i artikel 7 i stadgan och skydd mot diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning föreskrivs uttryckligen i artikel 21.1 i stadgan. Dessa rättigheter motsvarar artikel 8, vid behov jämförd med artikel 14, i Europakonventionen. [48] De tillhör emellertid inte de undantagslösa rättigheterna. [49] För det andra har Europadomstolen funnit att begreppet ”privatliv” är ett vitt begrepp som saknar en uttömmande definition. Det omfattar en persons fysiska och psykiska integritet och innefattar aspekter som sexuell läggning och sexualliv som tillhör det personliga område som skyddas av artikel 8 i Europakonventionen. [50]

39. För det tredje har Europadomstolen i mål rörande könsidentitet och transsexualitet förklarat att personlig självbestämmanderätt är en viktig princip bakom garantierna i artikel 8 i Europakonventionen. [51] Även om de frågor som avhandlades i nämnda rättspraxis förvisso inte är exakt desamma som de frågor som uppkommer kring sexuell läggning anser jag att den ger värdefull

46 — Såsom denna har tolkats av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad Europadomstolen).

47 — Vad gäller UNHCR:s (värdefulla) bidrag noterar jag att punkt 7 i UNHCR:s riktlinjer om internationellt skydd nr 9 (nedan kallade UNHCR:s riktlinjer) hänvisar till Yogyakartaprinciperna om tillämpning av internationell humanitär rätt i samband med sexuell läggning och könsidentitet (nedan kallade Yogyakartaprinciperna), som antogs 2007. Yogyakartaprinciperna är inte rättsligt bindande men speglar icke desto mindre vedertagna folkrättsliga principer. I punkt 4 i ingressen till Yogyakartaprinciperna anges att sexuell läggning avser ”varje enskild persons förmåga till djupt känslomässig, kärleksfull och sexuell attraktion till och intim och sexuell relation med enskilda personer av motsatt kön eller samma kön eller mer än ett kön”.

48 — Europadomstolen har prövat flera mål rörande diskriminering på grund av sexuell läggning inom ramen för rätten till privat- och familjeliv, se Europadomstolens dom av den 19 februari 2013 i målet X m.fl. mot Österrike [stor avdelning] (ansökan nr 19010/07), § 92 och där angiven rättspraxis, angående tolkningen av artikel 8 i Europakonventionen, såväl separat som jämförd med artikel 14 i Europakonventionen.

49 — Se ovan fotnot 6.

50 — Europadomstolens dom av den 12 juni 2003 i målet Van Kück mot Tyskland (ansökan nr 35968/97), Recueil des arrêts et décisions 2003-VII, § 69 och där angiven rättspraxis.

51 — Europadomstolens dom i målet Van Kück mot Tyskland (ovan fotnot 50), §§ 69 och 73–75.

vägledning.[52] Europadomstolen har inte haft tillfälle att avgöra huruvida artikel 8 i Europakonventionen ger en person rätt att inte få sin påstådda sexuella läggnig prövad av de behöriga myndigheterna inom ramen för en ansökan om att beviljas flyktingstatus. Jag tolkar gällande rättspraxis så, att eftersom den personliga självbestämmanderätten är en viktig underliggande princip för tolkningen av det skydd som ges i artikel 8 i Europakonventionen har enskilda individer rätt att själva definiera sin identitet, inklusive rätten att själva definiera sin sexuella läggning.

40. Hur en sökande definierar sin sexuella läggning ska därför ges stor betydelse vid bedömningen av ansökningar om att beviljas flyktingstatus enligt artikel 4 i kvalificeringsdirektivet. Jag delar UNHCR:s uppfattning att sådana förklaringar åtminstone bör utgöra utgångspunkten för bedömningsprocessen. Men är medlemsstaterna förhindrade att kontrollera sådana utsagor?

Bedömning enligt kvalificeringsdirektivet

41. Artikel 4 i kvalificeringsdirektivet ålägger medlemsstaterna att bedöma alla ansökningar om internationellt skydd. Ingen åtskillnad görs mellan de olika skäl till förföljelsen som förtecknas i artikel 10 i det direktivet. Av detta följer att sökande som ansöker om att beviljas flyktingstatus på grund av att de är homosexuella och tillhör en särskild samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d inte är undantagna från den bedömningsprocess som enligt direktivet ska genomföras.[53]

42. I artikel 4.1 anges att medlemsstaterna får betrakta det som den sökandes skyldighet att ”så snart som möjligt lägga fram alla faktorer som behövs för att styrka ansökan om internationellt skydd …”.[54] I samma artikel anges även att det är medlemsstaternas skyldighet att i samarbete med den sökande bedöma de relevanta faktorerna i ansökan. Bedömningen av en ansökan om internationellt skydd skall vara individuell och beakta sökandens personliga ställning och förhållanden.[55] I artikel 4.5 i kvalificeringsdirektivet medges att en sökande kanske inte alltid kan styrka sina uppgifter med skriftliga eller andra bevis. Sådana bevis krävs därför inte när de kumulativa villkoren i artikel 4.5 a–e är uppfyllda.[56]

43. Om en sökande till stöd för sin ansökan åberopar artikel 10.1 d i direktivet, och ansöker om att beviljas flyktigstatus på grund av att vederbörande, på grund av sin sexuella läggning, tillhör en särskild samhällsgrupp, anser jag att det är mer eller mindre ofrånkomligt att prövningen måste omfattas av artikel 4.5 i direktivet. Det är inte lätt att objektivt kontrollera en påstådd sexuell läggning, och det är inte troligt att det finns skriftliga eller andra bevis som kan styrka sökandens egen utsaga om sin sexuella läggning.[57] Trovärdighet blir därför en viktig fråga.

44. Är en bedömning av sökandens trovärdighet förenlig med stadgan och respekten för grundläggande rättigheter?

45. Det tycks mig vara fallet.

52 — Se, exempelvis, Europadomstolens dom i målet Christine Goodwin mot Förenade kungariket [stor avdelning] (ansökan nr 28957/95), Recueil des arrêts et décisions 2002-VI, och Europadomstolens dom i målet Van Kück mot Tyskland (ovan fotnot 50). Målet Christine Goodwin mot Förenade kungariket rörde huruvida Förenade kungariket, genom att inte erkänna sökandens könsbyte, hade underlåtit att uppfylla vissa skyldigheter, framförallt annat garanterandet av hennes rätt till privatliv. Sökanden i målet van Kück mot Tyskland hävdade att de tyska domstolarnas och andra rättsinstansers beslut att avslå hennes krav på ersättning för sjukvårdskostnader i samband med könsbyte bland annat åsidosatte hennes rätt till privatliv, eftersom domstolarna krävde bevis på att könsbyte var den enda tänkbara behandlingen för hennes tillstånd.

53 — Se skäl 11 i kvalificeringsdirektivet samt principen om icke-diskriminering i artikel 3 i Genèvekonventionen och artikel 21 i stadgan.

54 — De faktorer som nämns i artikel 4.1 förtecknas mer ingående i artikel 4.2, se ovan punkt 9. Se även dom M.M. (C-277/11, EU:C:2012:744, punkt 73).

55 — Artikel 4.3 c i kvalificeringsdirektivet. Se även artikel 8.2 i förfarandedirektivet.

56 — Se ovan punkt 9.

57 — Se nedan punkterna 60 och 61.

46. Artikel 18 i stadgan garanterar rätten till asyl med iakttagande av Genèvekonventionen och fördragen. Europakonventionen innehåller ingen motsvarande rättighet, även om artikel 1 i protokoll 7 innehåller vissa rättssäkerhetsgarantier vid utvisning av utlänningar. Vad gäller ansökningar om att beviljas flyktingstatus har Europadomstolen förklarat att signatärstaterna (med förbehåll för deras fördragsskyldigheter) enligt folkrätten har rätt att kontrollera utlänningars inresa till, vistelse inom och utvisning från sitt territorium.[58] Detta är inte förvånande. Vid tillämpningen av asylpolitiken ankommer det på medlemsstaterna att fastställa vem som verkligen är i behov av skydd och att godta dessa som flyktingar. På samma sätt har de rätt att neka hjälp vid en oäkta ansökan.

47. Frågan huruvida en sökande tillhör en särskild samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d (eller av andra upplevs tillhöra en sådan grupp, vilket gör att artikel 10.2 ska tillämpas) är oupplösligt förbunden med frågan huruvida vederbörande har en välgrundad fruktan för förföljelse.[59] Det måste naturligtvis göras en ingående bedömning av huruvida det föreligger en verklig risk för förföljelse,[60] och bedömningen måste präglas av uppmärksamhet och försiktighet, med hänsyn till att det handlar om frågor om människors integritet, personliga frihet och frågor som rör unionens grundläggande värderingar.[61]

48. Även om en prövning alltid måste utgå från en sökandes påstådda sexuella läggning, har de behöriga nationella myndigheterna rätt att pröva den aspekten av den sökandes ansökan tillsammans med alla andra aspekter för att bedöma huruvida sökanden har en välgrundad fruktan för förföljelse i den mening som avses i kvalificeringsdirektivet och Genèvekonventionen.

49. Av detta följer därför ofrånkomligen att ansökningar om att beviljas flyktingstatus på grund av sexuell läggning, precis som alla andra ansökningar om att beviljas flyktingstatus, omfattas av den bedömning som krävs enligt artikel 4 i kvalificeringsdirektivet. Bedömningen ska emellertid ske med iakttagande av de rättigheter som den enskilde garanteras i stadgan (vilket för övrigt är en uppfattning som parterna delar).

Trovärdighetsbedömning

50. Varken kvalificeringsdirektivet eller förfarandedirektivet innehåller någon specifik bestämmelse om vilka metoder som ska användas för att bedöma en sökandes trovärdighet. Den allmänna uppfattningen är att det, i avsaknad av unionsrättsliga bestämmelser på området, ankommer på varje medlemsstats interna rättsordning att fastställa de processuella regler som gäller för talan som syftar till att säkerställa skyddet för enskildas rättigheter enligt unionsrätten.[62]

51. Kan denna allmänna uppfattning begränsas enligt unionsrätten?

52. A och B hävdar att det vid varje bedömning är nödvändigt att fastställa de fakta som förekommer i den redogörelse som sökanden har lämnat för att styrka sin ansökan om att beviljas flyktingstatus, och att syftet med nästa steg i processen (samarbetet mellan sökanden och de nationella myndigheterna) är att fastställa huruvida dessa fakta kan bekräftas. Sökande kan inte åläggas att styrka sina ansökningar om att beviljas flyktingstatus på ett sätt som undergräver deras värdighet eller personliga integritet. Metoder som medicinska undersökningar, frågor om en sökandes sexuella erfarenheter eller jämförelser mellan sökanden i fråga och homosexuella stereotyper är inte förenliga med stadgan.[63]

58 — Europadomstolens dom av den 18 december 2012 i målet F.N. m.fl. mot Sverige (ansökan nr 28774/09), § 65 och där angiven rättspraxis.

59 — I den mening som avses i artikel 2.1 c i kvalificeringsdirektivet.

60 — Europadomstolens dom av den 27 juni 2013 i målet M.K.N. mot Sverige (ansökan nr 72413/10), § 27 och där angiven rättspraxis.

61 — Dom Salahadin Abdulla m.fl. (EU:C:2010:105 (ovan fotnot 34), punkt 90).

62 — Se, exempelvis, dom Agrokonsulting,(C-93/12, EU:C:2013:432, punkt 36).

63 — Sökandena hänvisar till artiklarna 1, 3, 4 (de undantagslösa rättigheterna), 7, 18, 19, 21 och 41 i stadgan.

53. Nederländerna har påpekat att det i artikel 4 i kvalificeringsdirektivet inte sägs något om vilka metoder som ska användas för att pröva en sökandes egen utsaga om sin sexualitet. Detta är därför något som det ankommer på medlemsstaterna att själva fastställa i enlighet med nationella bestämmelser. Tjeckien har gjort gällande att man bör använda sådana metoder som gör minst intrång i en sökandes privatliv. Möjligheten att använda sig av andra förfaranden bör dock inte uteslutas om mindre krävande metoder inte kan fastställa den sökandes trovärdighet och om denne ger sitt samtycke. Den franska, den tyska och den grekiska regeringen håller med om att UNHCR:s riktlinjer ger värdefull vägledning om hur en trovärdighetsbedömning ska genomföras. Tyskland har gjort gällande att genomförandet av pseudomedicinska test eller att be sökande utföra sexuella handlingar för att fastställa deras sexuella läggning skulle strida mot artikel 1 i stadgan. Belgiens regering ställer sig också bakom UNHCR:s riktlinjer, och konstaterar att det inte är nödvändigt att kliniskt eller vetenskapligt fastställa en sökandes sexuella läggning. Det avgörande är huruvida sökandens redogörelse är trovärdig. I kvalificeringsdirektivet och förfarandedirektivet tas redan vederbörlig hänsyn till rätten till privatliv. Denna rätt kan därför inte åberopas en andra gång för att få till stånd en mindre ingående bedömning eller skapa flexiblare regler till förmån för asylsökande som påstår sig vara homosexuella.

54. UNHCR delar in de olika metoder som diskuteras för att bedöma trovärdighet i två grupper. Vissa metoder, som under alla omständigheter strider mot stadgan, har den placerat på en svart lista. Sådana metoder innefattar omfattande utfrågning av en sökande angående dennes sexualvanor, medicinska- eller pseudomedicinska undersökningar och oskäliga beviskrav, exempelvis att be sökande visa upp fotografier av sig själva när de utför sexuella handlingar. Andra metoder har UNHCR fört upp på en så kallad grå lista. Här ingår metoder som riskerar att strida mot stadgan om de inte tillämpas på ett lämpligt och känsligt sätt. Den grå listan innefattar praxis som att dra slutsatsen att en sökande saknar trovärdighet eftersom vederbörande inte vid första möjliga tillfälle åberopade sin sexuella läggning som skäl till varför vederbörande borde beviljas flyktingstatus, eller inte kan ge korrekta svar på allmänna kunskapsfrågor, exempelvis beträffande de organisationer som företräder homosexuella i det land där asyl söks. UNHCR:s grå lista innefattar även nationella förfaranden som inte ger en sökande chansen att förklara de aspekter som inte förefaller trovärdiga.

55. Kommissionen har gjort gällande att kvalificeringsdirektivet inte innebär någon begränsning av den typ av bevisning som får läggas fram för att styrka en ansökan om att beviljas flyktingstatus. Icke desto mindre bör bevis samlas in på ett sätt som respekterar en sökandes grundläggande rättigheter. Metoder som är förnedrande eller oförenliga med den mänskliga värdigheten, såsom pseudomedicinska test eller bedömningar som grundas på stereotyper, är oförenliga med både kvalificeringsdirektivet och stadgan. Kommissionen anser att det inte går att ge några allmänna anvisningar utöver dem som anges i artikel 4 i kvalificeringsdirektivet och artiklarna 3 och 7 i stadgan.

56. Det saknas förvisso en uttrycklig formulering i kvalifikationsdirektivet som reglerar medlemsstaterna handlingsfrihet avseende den praxis eller de metoder som de tillämpar för att bedöma en sökandes trovärdighet. Av detta följer enligt min mening emellertid inte att unionsrätten inte på något sätt begränsar denna handlingsfrihet.

57. Stadgan tillhandahåller övergripande normer som måste tillämpas vid genomförandet av alla direktiv. Kvalificeringsdirektivet harmoniserar bestämmelserna genom att införa miniminormer för att erhålla flyktingstatus inom Europeiska unionen.[64] Det skulle undergräva det gemensamma europeiska asylsystemet, och särskilt Dublinsystemet, om medlemsstaterna tillämpade mycket olika metoder vid bedömningen av sådana ansökningar. Helst bör skillnaderna i genomförandet inte leda till att chansen att en ansökan ska beviljas blir större i en jurisdiktion än i en annan på grund av att det är lättare att uppfylla beviskraven där.

64 — Artikel 1 i det direktivet.

58. För att kunna ge den hänskjutande domstolen ett användbart svar anser jag att det är nödvändigt att identifiera tillvägagångssätt som är oförenliga med unionsrätten. UNHCR:s bidrag är särskilt värdefullt i detta avseende. Trots det finns det två skäl till varför jag inte använder mig av uttrycken ”svart lista”och ”grå lista”. För det första innebär utarbetandet av en svart lista fastställandet av preskriptiva regler med allmän tillämpning, vilket är en uppgift som lagstiftaren är bättre lämpad att göra. I förevarande mål skulle sådana etiketter för det andra inte öka tydligheten eller bidra till rättssäkerheten, eftersom domstolens bedömning inom ramen för förfarandet enligt artikel 267 FEUF är begränsad till de handlingar som föreläggs domstolen och det skulle vara oklart om listorna skulle ses som exempel eller som uttömmande listor.

59. Jag delar för övrigt inte den belgiska regeringens uppfattning att det rör sig om att skapa mer flexibilitet till förmån för dem som ansöker om att beviljas flyktingstatus på grund av sexuell läggning. Det handlar snarare om att fastställa vilka parametrar medlemsstaterna har att röra sig inom när de tillämpar kvalificeringsdirektivet och förfarandedirektivet. Nedan kommer jag därför att identifiera de metoder som jag anser vara oförenliga med artikel 4 i kvalificeringsdirektivet, tolkad i ljuset av stadgan.

60. Inom Europeiska unionen betraktas homosexualitet inte längre som ett medicinskt eller psykologiskt tillstånd.[65] Det finns inget vedertaget medicinskt test för att fastställa en persons sexuella läggning. Vad gäller rätten till privatliv får begränsningar av en enskilds rätt till sin sexuella läggning bara göras om de föreskrivs i lag och är förenliga med proportionalitetsprincipen.[66]

61. Eftersom homosexualitet inte är ett medicinskt tillstånd kan inget påstått medicinskt test för att fastställa en sökandes sexuella läggning anses vara förenligt med artikel 3 i stadgan. Ett sådant test uppfyller inte heller kravet på proportionalitet (artikel 52.1) vid åsidosättandet av rätten till privat- och familjeliv, eftersom ett sådant test per definition inte kan uppfylla målet att fastställa en individs sexuella läggning. Av detta följer att medicinska test inte kan användas i syfte att fastställa en sökandes trovärdighet, eftersom sådana test innebär en överträdelse av artiklarna 3 och 7 i stadgan.[67]

62. I sina yttranden har den tyska regeringen och UNHCR framför allt kommenterat den pseudomedicinska fallometriska testningen.[68] Av min redogörelse ovan i punkterna 60 och 61, vilken i tillämpliga delar gäller sådana pseudomedicinska test, framgår att jag anser att sådana test är förbjudna enligt artiklarna 3 och 7 i stadgan. Fallometrisk testning är en särskilt tveksam metod för att kontrollera någons sexuella läggning. För det första innebär metoden att behöriga nationella myndigheter för att möjliggöra sådana test bidrar till att sprida pornografi. För det andra bortser testet från att det mänskliga sinnet är ett kraftfullt instrument och att en fysisk reaktion på det material som placerats framför sökanden kan utlösas av att personen föreställer sig något annat än den bild som visas. Sådana test kan inte skilja mellan äkta och oäkta sökande och är därför både ineffektiva och i strid med grundläggande rättigheter.

65 — I Världshälsoorganisationens ICD-9 (1977) förtecknades homosexualitet som en psykisk sjukdom. Uppgiften togs bort i ICD-10, efter det att Världshälsoförsamlingens fyrtiotredje möte den 17 maj 1990 hade uttryckt sitt stöd för en sådan strykning. Dden internationella sjukdomsklassifikationen (ICD) är standardverktyget för klassificering av sjukdomar och hälsoproblem och för kliniska ändamål.

66 — Artikel 7 jämförd med artikel 52.1 i stadgan.

67 — Medicinska test utan en sökandes samtycke skulle kunna utgöra en överträdelse av artiklarna 1 och 4 i stadgan. Sådana test skulle vara uppenbart oförenliga med artikel 4 i kvalificeringsdirektivet eftersom de är oförenliga med samarbetsprincipen. I Europadomstolens dom av den 11 juli 2006 i målet Jalloh mot Tyskland [stor avdelning] (ansökan nr 54810/00), Recueil des arrêts et décisions 2006-IX, uppställde Europadomstolen allmänna principer beträffande tolkningen av artikel 3 i Europakonventionen (som motsvarar artikel 4 i stadgan) i fråga om utförandet av medicinska undersökningar. Den förnedrande behandlingen måste uppfylla vissa minimikriteriet för att den ska omfattas av tillämpningsrådet för artikel 3. Det rör sig om en relativ bedömning som grundas på samtliga omständigheter i det aktuella fallet och beviskravet är högt, utom allt rimligt tvivel (se punkt 67). Europadomstolen tog även hänsyn till huruvida syftet med den medicinska behandlingen är att förödmjuka och förnedra den berörda personen (se vidare punkterna 68 och 69–74).

68 — Fallometrisk testning inriktar sig i korthet på den berörda personens fysiska reaktion på pornografi, som kan inkludera heterosexuellt eller homosexuellt (manligt eller kvinnligt) material. Se vidare punkt 6.3.5 i rapporten *Fleeing homophobia* (ovan fotnot 33).

63. Min uppfattning är att explicita frågor om en sökandes sexuella handlingar och böjelser även är oförenliga med artiklarna 3 och 7 i stadgan. Redan utifrån sin art kränker sådana frågor den rätt till personlig integritet som garanteras i artikel 3.1 i stadgan. Frågorna är påträngande och åsidosätter respekten för privat- och familjelivet. Dessutom är det tveksamt om de har något bevisvärde i samband med en ansökan om att beviljas flyktingstatus. För det första kan en oäkta sökande lätt fabricera den information som krävs. För det andra kan sådana metoder stöta bort vissa personer (inklusive äkta sökande) och därigenom undergräva principen om samarbete mellan den sökande och de nationella myndigheterna (artikel 4.1 i kvalificeringsdirektivet).

64. I domen i det ovannämnda målet X, Y och Z förklarade domstolen att det vad gäller uttrycket av den sexuella läggningen inte finns något i artikel 10.1 d som tyder på att unionslagstiftaren har avsett att utesluta vissa andra typer av handlingar eller uttryck som är knutna till sexuell läggning från bestämmelsens tillämpningsområde.[69] Artikel 10.1 d i direktivet innehåller exempelvis inte några restriktioner vad gäller den inställning som medlemmarna av den särskilda samhällsgruppen får ha till sin identitet eller de beteenden som vid tillämpningen av bestämmelsen ska anses ingå i begreppet sexuell läggning.[70]

65. Detta tyder på att domstolen delar uppfattningen att de behöriga myndigheterna inte bör pröva ansökningar om att beviljas flyktingstatus grundat på en homosexuell arketyp. En prövning som grundas på frågor om en sökandes sexuella aktivitet tyder dock tyvärr på att myndigheterna grundar sin bedömning på stereotypa antaganden om homosexuellt beteende. Det är tveksamt om det med hjälp av sådana frågor går att skilja äkta sökande från oäkta sökande som har lärt sig hur de ska utforma sin ansökan. Frågorna är därför olämpliga och oproportionella i den mening som avses i artikel 52.1 i stadgan.

66. Enligt min mening står det uppenbart i strid med artikel 7 i stadgan att ålägga en sökande att lägga fram bevis som filmer eller fotografier eller att be en sökande utföra sexuella handlingar för att visa sin sexuella läggning. Jag upprepar att det är tveksamt om sådan bevisning har något bevisvärde eftersom bevisen vid behov kan fabriceras och inte kan användas för att skilja äkta sökande från oäkta.

67. Även om en sökande samtycker till någon av de tre metoderna (medicinska undersökningar,[71] påträngande utfrågning eller framläggande av explicita bevis) ändrar ett sådant samtycke inte min bedömning. En sökandes samtycke till ett medicinskt test av något (homosexualitet) som inte är ett erkänt medicinskt tillstånd i) omintetgör inte överträdelsen av artikel 3 i stadgan, ii) ökar inte bevisvärdet hos den eventuella bevisning som erhålls och iii) gör inte en begränsning av rättigheterna enligt artikel 7 i stadgan proportionell i den mening som avses i artikel 52.1 i stadgan. Dessutom är jag ytterst tveksam till huruvida en sökande, som är den mest utsatta parten i ett asylförfarande, under sådana omständigheter verkligen kan anses ha gett de behöriga nationella myndigheterna sitt till fullo fria och välinformerade samtycke.

68. Alla parter som inkommit med yttranden till domstolen är överens om att sexuell läggning är en komplex fråga. Vid genomförandet av trovärdighetsbedömningen bör de nationella myndigheterna därför inte bedöma sökandens utsaga utifrån stereotypa uppfattningar. Fastställandet av den sexuella läggningen bör inte utgå från antagandet att det finns ”rätta”och ”felaktiga” svar på en utredares frågor – exempelvis att en sökande inte är trovärdig om han inte fick ångest när han insåg att han var homosexuell snarare än heterosexuell, eller saknar kunskap i politiska frågor eller särskilda frågor som rör homosexuella. En sådan praxis är oförenlig med artikel 4.3 c i kvalificeringsdirektivet, enligt vilken de behöriga myndigheterna är skyldiga att beakta sökandens personliga ställning och förhållanden. För ordningens skull kan tilläggas att syftet med intervjun är att ge sökanden möjlighet att lämna sin egen redogörelse. Om sökanden under intervjun frivilligt lämnar ut explicita sexuella uppgifter om sig själv,

69 — Bortsett från sådana handlingar som anses brottsliga enligt medlemsstaternas nationella lagstiftning, se punkt 67. Se även punkt 34 ovan.

70 — Se dom X, Y och Z (EU:C:2013:720 (ovan fotnot 32), punkt 68).

71 — Se artikel 3.2 a i stadgan.

skiljer sig denna situation från en situation där de behöriga myndigheterna ställer sådana frågor till sökanden. Det ankommer dock fortfarande på dessa myndigheter att bedöma sökandens trovärdighet, med beaktande av att den typen av uppgifter inte kan fastställa sökandens sexuella läggning. I detta avseende hänvisar jag till UNHCR:s riktlinjer.

69. Min slutsats är att eftersom det är omöjligt att definitivt fastställa en persons sexuella läggning bör metoder som syftar till just detta inte användas vid den bedömning som ska genomföras enligt artikel 4 i kvalificeringsdirektivet. Sådana metoder innebär en överträdelse av artiklarna 3 och 7 i stadgan. Beroende på omständigheterna i det enskilda ärendet kan de även stå i strid med andra rättigheter som garanteras i stadgan. Bedömningen av huruvida flyktingstatus ska beviljas ska i stället inriktas på huruvida sökanden är trovärdig. Det innebär en bedömning av huruvida dennes redogörelse är rimlig och sammanhängande.

Processen för att bedöma trovärdigheten

70. En sökandes trovärdighet bedöms i första hand av de behöriga nationella myndigheterna (nedan kallat förfarandet i första instans). Myndigheternas beslut kan bli föremål för domstolsprövning om sökanden överklagar beslutet till nationella domstolar.

71. De grundläggande principerna och garantierna för förfarandet i första instans anges i kapitel II i förfarandedirektivet.[72] Medlemsstaterna ska se till att den beslutande myndigheten[73] fattar sina beslut avseende asylansökningar efter en korrekt prövning.[74] Asylsökande ska ges tillfälle att höras om sin ansökan i en personlig intervju innan den beslutande myndigheten fattar något beslut.[75] De krav som ställs på den personliga intervjun anges i artikel 13 i förfarandedirektivet. Kraven omfattar åtgärder för att se till att personliga intervjuer genomförs under sådana förhållanden att sökandena kan lägga fram skälen för sina ansökningar på ett heltäckande sätt. Medlemsstaterna ska följaktligen se till att intervjuaren är tillräckligt kompetent och att sökandena har tillgång till en tolk för att bistå dem.[76]

72. Vad gäller trovärdighetsbedömningen har B gjort gällande att om domstolen inte godtar att frågan om en sökandes sexuella läggning enbart bör fastställas utifrån sökandens egen utsaga, bör bevisbördan skifta så att den behöriga myndigheten åläggs att bevisa att sökanden inte är homosexuell.

73. Jag delar inte denna uppfattning. Samarbetsprocessen enligt artikel 4.1 i kvalificeringsdirektivet är ingen rättegång. Den utgör snarare en möjlighet för sökanden att lämna sin redogörelse och sin bevisning och för den behöriga myndigheten att samla information, att se och höra sökanden, och att bedöma sökandens uppträdande och ifrågasätta hur rimlig och sammanhängande dennes redogörelse är. Ordet ”samarbete”innebär att båda parter arbetar mot ett gemensamt mål.[77] Det stämmer att den bestämmelsen ger medlemsstaterna rätt att ålägga sökanden att lägga fram uppgifter som styrker hans ansökan. Av detta följer dock inte att det är förenligt med artikel 4 i kvalificeringsdirektivet att tillämpa beviskrav som i praktiken gör det omöjligt eller överdrivet svårt (exempelvis ett högt beviskrav, såsom bortom allt rimligt tvivel, eller ett straffrättsligt eller kvasistraffrättsligt beviskrav) för en sökande att

72 — Syftet med det direktivet är att fastställa miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus, se artikel 1.

73 — Den ”beslutande myndigheten”faller inom begreppet ”behörig myndighet” i kvalificeringsdirektivet.

74 — De krav som ställs på en sådan prövning anges i artikel 8.2 a–c i förfarandedirektivet. Se vidare artiklarna 9–11 i det direktivet beträffande de krav som ställs på beslut av den beslutande myndigheten, garantier för asylsökande och asylsökandes skyldigheter.

75 — Artikel 12.1 i förfarandedirektivet.

76 — Artikel 13.3 i förfarandedirektivet.

77 — Se generaladvokaten Bots förslag till avgörande i dom M.M. (EU:C:2012:253 (ovan fotnot 54), punkt 59).

lägga fram de uppgifter som krävs för att styrka hans ansökan enligt kvalificeringsdirektivet.[78] Sökande ska inte heller behöva ”bevisa” sin sexuella läggning enligt något annat (annorlunda) beviskrav eftersom denna fråga i sig inte kan bevisas. Det är därför viktigt att den tjänsteman som fattar beslutet har möjlighet att se när sökanden lämnar sin redogörelse eller åtminstone ges en fullständig rapport om sökandens uppträdande under prövningen (jag föredrar det förstnämnda).

74. Personer som av äkta skäl ansöker om att beviljas flyktingstatus söker ofta asyl eftersom de har gått igenom en svår prövning och befunnit sig i svåra och smärtsamma situationer. Vid bedömningen av trovärdigheten i deras utsagor och de handlingar som de lägger fram för att styrka dessa är det ofta nödvändigt att hellre fria än fälla. Detta förefaller vara den princip som ligger till grund för artikel 4.1 i kvalificeringsdirektivet. När det har ingetts uppgifter som ger starka skäl att ifrågasätta den asylsökandes påståenden krävs det dock att den berörda personen lämnar en tillfredsställande förklaring till dessa motsägelser.[79]

75. Om de behöriga myndigheterna anser att det råder tveksamhet kring en sökandes trovärdighet bör sökanden i så fall meddelas detta innan ett negativt beslut fattas?

76. Förfarandedirektivet innehåller inte något sådant krav. I artikel 14.1 anges bara att det ska föras ett skriftligt protokoll över alla personliga intervjuer, vilket ”minst” ska innehålla de väsentliga uppgifterna för ansökan. Dessutom kan medlemsstaten begära att den berörda personen ska godkänna innehållet i protokollet, varvid de punkter som sökanden inte håller med om kan införas i sökandens personakt. Syftet är att ge sökanden möjlighet att rätta vissa aspekter, antingen innan ett beslut fattas eller, om så inte sker, genom att överklaga beslutet efter det att det antagits. När en ansökan avslås ska medlemsstaterna dessutom se till att de faktiska och rättsliga skälen för detta anges i beslutet och att sökanden informeras om hur ett beslut som går denne emot kan överklagas (artikel 9 i förfarandedirektivet).

77. Dessa förfaranden[80] är utformade för att säkerställa att sökanden ges en rättvis behandling i första instans. Vid den personliga intervjun har sökanden möjlighet att tala för sin sak och uppmärksamma de behöriga myndigheterna på fler faktorer. Av förfarandedirektivet framgår dock inte huruvida lagstiftaren särskilt hade tänkt på hur pass avgörande trovärdighetsbedömningen kan bli i sådana ärenden som de som är i fråga i de nationella målen, där beviljandet av flyktingstatus begärs på grundval av en sökandes sexuella läggning, men då det saknas bevis för att styrka hans påstådda homosexualitet. I sådana ärenden är sökandens uppträdande när han återger sin berättelse lika viktigt som själva redogörelsen. Det finns inget krav i förfarandedirektivet på att beslutet ska fattas av den tjänsteman som genomför intervjun (enligt artiklarna 12 och 13 i det direktivet). Beslutet kan följaktligen fattas av en tjänsteman som varken har sett eller hört sökanden, grundat på en akt som kanske innehåller en rapport med tomma utrymmen som visar att sökanden inte har besvarat frågor om sina sexualvanor eller saknar kunskap om homosexuellas rättigheter. Även om en videoupptagning av intervjun i viss mån kan minska problemet är detta förenat med andra faror, särskilt inom ett sådant känsligt område.

78 — Se exempelvis dom San Giorgio (199/82, EU:C:1983:318, punkt 14) beträffande nationella bestämmelser som krävde bevisning som i praktiken gjorde det omöjligt att utöva rätten till återbetalning av skatt som uppburits i strid mot den (dåvarande) gemenskapsrätten. Enligt fast rättspraxis innebär effektivitetsprincipen i detta avseende att medlemsstaterna inte får göra det i praktiken omöjligt eller orimligt svårt att utöva de rättigheter som följer av unionsrätten. Se dom Littlewoods Retail Ltd m.fl. (C-591/10, EU:C:2012:478, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

79 — Europadomstolens dom av den 20 december 2011 i målet J.H. mot Förenade kungariket (ansökan nr 48839/09), § 50 och där angiven rättspraxis.

80 — Artikel 4 i kvalificeringsdirektivet jämförd med förfarandedirektivet.

78. I domen M.M. [81] konstaterade domstolen att rätten till god förvaltning innefattar en rätt för var och en att bli hörd och att denna rätt ska iakttas även när den tillämpliga lagstiftningen inte uttryckligen föreskriver en sådan formföreskrift. [82] Rätten att yttra sig innebär dessutom att var och en garanteras en möjlighet att på ett meningsfullt och effektivt sätt framföra sin ståndpunkt under det administrativa förfarandet, och innan ett beslut fattas som kan påverka hans eller hennes intressen på ett ogynnsamt sätt. [83]

79. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet kan underlåtenhet att i) informera sökanden om att hans ansökan förmodligen kommer att avslås eftersom de behöriga myndigheterna tvivlar på hans trovärdighet, ii) meddela honom skälen till myndigheternas uppfattning och iii) ge honom möjlighet att bemöta anklagelserna, resultera i en överträdelse av denna allmänna formföreskrift.

80. I de ärenden som är i fråga i de nationella målen har den hänskjutande domstolen förklarat att enligt de formföreskrifter som tillämpas i Nederländerna ska sökanden ges möjlighet att kommentera de behöriga myndigheternas slutsatser avseende dennes trovärdighet. Med förbehåll för den hänskjutande domstolens bekräftelse på att så skedde även här är min uppfattning att dessa ärenden inte innebär en sådan överträdelse.

81. I artikel 4.5 b i kvalificeringsdirektivet anges att när vissa faktorer i en sökandes uppgifter inte kan styrkas av andra bevis ska alla relevanta faktorer som den sökande förfogar över läggas fram och en tillfredsställande förklaring lämnas till varför andra relevanta faktorer saknas. Detta tyder enligt min mening på att förfarandena för att beviljas flyktingstatus måste garantera att sökande ges möjlighet att besvara frågor som specifikt rör deras trovärdighet i ärenden där det enda beviset på deras sexuella läggning är deras egen utsaga.

82. Jag anser att det både är önskvärt och klokt av medlemsstaterna att se till att sökande ges möjlighet att ta upp specifika problem i samband med deras trovärdighet under det administrativa förfarandet (eller förfarandet i första instans), innan de beslutande myndigheterna fattar ett slutligt beslut.

83. Både A och B har bestritt den hänskjutande domstolens beskrivning av hur kvalificeringsdirektivet och förfarandedirektivet har införlivats med nationell rätt respektive processen för att bedöma ansökningar om att beviljas flyktingstatus i Nederländerna, särskilt vad gäller systemet för domstolsprövning av behöriga nationella myndigheters beslut. Den nederländska regeringen har å sin sida uppgett att den anser att den hänskjutande domstolens har gett en välinformerad och korrekt beskrivning av situationen. Enligt den hänskjutande domstolen har de domstolar som har prövat de tre sökandenas överklaganden av ministerns beslut även prövat frågan om sökandenas trovärdighet.

84. En principfråga är hur omfattande en granskning av ett negativt förvaltningsbeslut ska vara när grunden för avslag på en sökandens ansökan om att beviljas flyktingstatus är bristande trovärdighet. Bör en sådan granskning inskränkas till rättsliga omständigheter eller bör den utsträckas till en prövning av bevisningen? Denna fråga har inte tagits upp av den hänskjutande domstolen i förevarande mål och därför kommer inte heller jag att ta upp frågan här. Eftersom syftet med förfarandet med förhandsavgörande dessutom inte är att pröva huruvida Nederländerna har underlåtit att uppfylla sin skyldighet att införliva kvalificeringsdirektivet eller förfarandedirektivet (det rör sig i förevarande fall inte om något överträdelseförfarande) är domstolen inte skyldig att fatta något beslut i frågan om de skilda uppfattningar som A och B och den nederländska regeringen har beträffande det system som faktiskt tillämpas. [84]

81 — Dom M.M. (EU:C:2012:744 (ovan fotnot 54)).

82 — Dom M.M. (EU:C:2012:744 (ovan fotnot 54), punkterna 83 och 86) och där angiven rättspraxis.

83 — Dom M.M. (EU:C:2012:744 (ovan fotnot 54), punkt 87). Artikel 41 i stadgan riktar sig enbart till EU-institutionerna, inte till medlemsstaterna. Se, exempelvis, dom Cicala (C-482/10, EU:C:2011:868, punkt 28). Trots det förklarade domstolen i domen i det ovannämnda målet M.M. att medlemsstaterna omfattas av de allmänna principer som anges i den artikeln.

84 — Dom Sjöberg och Gerdin (C-447/08 och C-448/08, EU:C:2010:415, punkt 45).

85. Skiljer sig de begränsningarna enligt unionsrätten som är tillämpliga på trovärdighetsbedömningen av ansökningar om att beviljas flyktingstatus grundat på sexuell läggning från de begränsningar som är tillämpliga på ansökningar som grundas på andra skäl till förföljelse i kvalificeringsdirektivet?

86. Jag anser inte att så är fallet.

87. Stadgan ger det övergripande sammanhanget för tolkningen av såväl kvalificeringsdirektivet som förfarandedirektivet vid alla de skäl till förföljelse som anges i artikel 10 i kvalificeringsdirektivet. Olika grundläggande rättigheter kan åberopas vid olika skäl till förföljelse. Rätten till tankefrihet, åsiktsfrihet och religionsfrihet (artikel 10 i stadgan) kan exempelvis åberopas vid en ansökan om att beviljas flyktingstatus grundat på religiös förföljelse. [85] Vid alla ansökningar om att beviljas flyktingstatus gäller dock ändå att bedömningen av fakta och omständigheter omfattas av de krav som anges i artikel 4 i kvalificeringsdirektivet och i förfarandedirektivet. Den uppfattningen är förenlig med principen om icke-diskriminering i artikel 3 i Genèvekonventionen och artikel 21 i stadgan. De luckor i lagstiftningen som jag har identifierat är lika relevanta för ansökningar som grundas på något annat av de skäl till förföljelse som anges i artikel 10 i kvalificeringsdirektivet, eftersom sökandens trovärdighet är avgörande vid knapphändig eller ingen styrkande bevisning.

88. Jag har redan påpekat att den hänskjutande domstolen har formulerat sin fråga på ett mycket abstrakt sätt och att domstolen förfogar över ytterst få uppgifter om omständigheterna i de enskilda ärendena i de nationella målen. För ordningens skull tillför jag dock följande kommentarer.

89. A har meddelat de behöriga myndigheterna att han är villig att genomgå en undersökning för att bevisa sin homosexuella läggning. Jag anser emellertid att myndigheterna skulle bryta mot artiklarna 3 och 7 i stadgan om de går med på att genomföra en sådan undersökning för att fastställa hans sexuella läggning.

90. Ministern avslog B:s ansökan eftersom han i) ansåg att B:s redogörelse var bristfällig och ii) ansåg att B inte uppfyllde förväntningarna på hur en homosexuell man från en muslimsk familj och ett land där homosexualitet inte är accepterat kunde förväntas reagera när han insåg att han själv var homosexuell. I den mån ministerns beslut grundades på det första argumentet ankommer det på den nationella domstolen, som är den enda domstolen som kan bedöma de faktiska omständigheterna, att avgöra huruvida B gavs tillräckliga möjligheter att tillhandahålla all relevant information i enlighet med artikel 4 i kvalificeringsdirektivet. För att säkerställa att B:s rätt till god förvaltning iakttas är det viktigt för de nationella myndigheterna att säkerställa att B har informerats om på vilka punkter myndigheterna har bedömt att det saknas uppgifter för att styrka hans redogörelse, och att han har getts möjlighet att åtgärda bristerna. I den mån beslutet grundades på det andra argumentet, och de nationella myndigheterna grundade sitt beslut enbart på det stereotypa antagandet att eftersom B är muslim och kommer från ett land där homosexualitet inte accepteras kan hans redogörelse inte vara trovärdig utan detaljerade uppgifter om hans känslor och om hur han hanterade sin homosexualitet, strider detta emellertid mot artikel 4.3 c i direktivet.

91. Ministern avslog C:s ansökan eftersom han i) fann den osammanhängande, ii) fann att den saknade uppgifter eftersom C inte hade lämnat en tydlig redogörelse av hur det gick till när han insåg att han var homosexuell och iii) fann att en film som visade hur C utförde en sexuell handling med en man inte räckte för att fastställa C:s sexuella läggning. I den mån ministern grundade sitt beslut på det första och det andra argumentet ankommer det på den nationella domstolen, som är den enda domstolen som kan bedöma de faktiska omständigheterna, att avgöra huruvida C gavs tillräckliga möjligheter att tillhandahålla all relevant information i enlighet med artikel 4 i kvalificeringsdirektivet. För att säkerställa att C:s rätt till god förvaltning iakttas är det viktigt för de nationella myndigheterna att säkerställa att C har informerats om på vilka punkter myndigheterna har bedömt att det saknas

85 — Artikel 10.2 b i kvalificeringsdirektivet.

uppgifter för att styrka hans redogörelse, och att han har getts möjlighet att åtgärda bristerna. Vad gäller det tredje argumentet anser jag att det skulle strida mot artiklarna 3 och 7 i stadgan om de nationella myndigheterna som bevisning godtar en film från C som visar när han utför en sexuell handling.

92. Avslutningsvis anser jag att det är önskvärt att man försäkrar sig om att alla de tre sökandena redan under det administrativa förfarandet (eller förfarandet i första instans), och innan de beslutande myndigheternas slutliga beslut, har getts möjlighet att ta upp specifika problem i samband med bedömningen av deras trovärdighet, och att den tjänsteman som ska fatta beslutet antingen har sett hur sökandena uppträdde när de lämnade sina respektive redogörelser (vilket är att föredra), eller åtminstone har tillgång till uppgifter om hur de uppträdde under intervjuerna.

Förslag till avgörande

93. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen ska besvara den av Raad van State (Nederländerna) ställda frågan enligt följande:

När en ansökan om flyktingstatus som getts in i enlighet med rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 (om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet) och bedömts i enlighet med rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 (om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus), grundas på påståendet att sökanden på grund av sin sexuella läggning tillhör en särskild samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d i direktiv 2004/83, ska denna ansökan vara föremål för en bedömning av fakta och omständigheter i den mening som avses i artikel 4 i direktiv 2004/83. Syftet med den bedömningen är att fastställa huruvida sökandens redogörelse är trovärdig, och de behöriga myndigheterna ska vid sin prövning iaktta bestämmelserna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 3 och 7.

En sökandes egen utsaga om sin sexuella läggning är en viktig faktor att beakta. Däremot är metoder som medicinska undersökningar, pseudomedicinska undersökningar, påträngande utfrågning om en sökandens sexuella aktivitet och accepterandet av explicita bevis som visar hur en sökande utför sexuella handlingar inte förenliga med artiklarna 3 och 7 i stadgan, och allmänna frågor från behöriga myndigheter som bygger på stereotypa uppfattningar om homosexuella är oförenliga med den bedömning av fakta och omständigheter i det enskilda fallet som krävs enligt artikel 4.3 c i direktiv 2004/83.